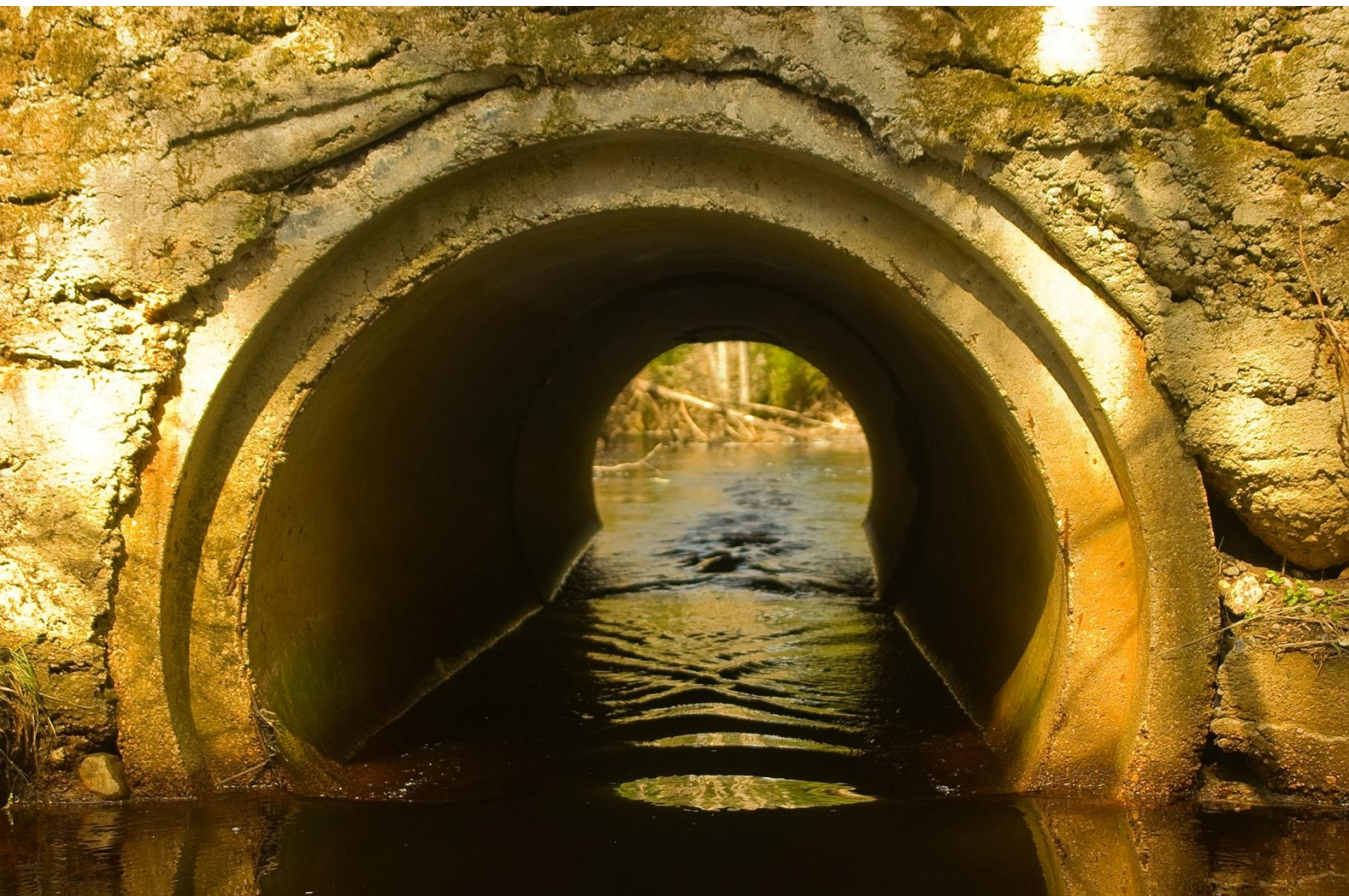

RIOOLBEHEER versus reserves, vergoedingen en dividenden

DOCUMENTBESCHRIJVING

Titel

RIOOLBEHEER versus reserves, vergoedingen en dividenden

Samenstellers

Afdeling Economisch Toezicht, VMM

Stefan Kestens, Directeur Economisch Toezicht

Koen Kempnaers, adjunct van de Directeur

Verantwoordelijken

Hilde Soetaert, afdelingshoofd Economisch Toezicht

Stefan Kestens, Directeur Economisch Toezicht

Inhoud

Dit rapport beschrijft de financiële stromen bij de rioolbeheerders tot en met 2011.

Wijze van refereren

VMM (2013), Rioolbeheer versus reserves, vergoedingen en dividenden

Verantwoordelijke uitgever

Philippe D'Hondt, afdelingshoofd Lucht, Milieu en Communicatie, Vlaamse Milieumaatschappij

Fotografie

Shutterstock

Vragen in verband met dit rapport

Vlaamse Milieumaatschappij

A. Van de Maelestraat 96

9320 Erembodegem

Tel: 053 72 62 10

Fax: 053 71 10 78

info@vmm.be

Depotnummer

D/2013/6871/047

SAMENVATTING

In wat volgt wordt per rioolbeheerder (uitgezonderd de gemeente als rioolbeheerder) eerst een overzicht gegeven van wat contractueel vastgelegd is over de vergoeding voor het eigendomsrecht of het gebruiksrecht. Daarnaast werd ook aangegeven wat er statutair werd geregeld in verband met het resultaat en eventuele uitkeringen. Daarna wordt meegegeven welk resultaat geboekt werd volgens de rapporteringsinstrumenten en de jaarverslagen en hoe de vergoeding voor het eigendomsrecht of het gebruiksrecht in de praktijk geregeld werd. Tot slot wordt een overzicht gegeven van de aangelegde reserves, de verklaarde strategie, de toekomstig verwachte uitgaven evenals een samenvatting per rioolbeheerder. Dit werd ook visueel verduidelijkt op drie kaartjes.

INHOUDSTAFEL

RIOOLBEHEER versus reserves, vergoedingen en dividenden.....	1
1. Inleiding.....	1
2. Overzicht vergoeding eigendomsrecht of gebruiksrecht per rioolbeheerder	2
2.1. De gemeente als rioolbeheerder (116 gemeenten)	2
2.2. Infrac.....	3
2.2.1. Infrac West (19 gemeenten).....	3
2.2.2. Inter-aqua (36 gemeenten)	5
2.2.3. IVEG (3 gemeenten)	7
2.2.4. Riobra (24 gemeenten)	10
2.2.5. Uitkerings-, reserverings- en algemene strategie Infrac	12
2.3. IWVA (3 gemeenten).....	13
2.4. PIDPA.....	16
2.4.1. HidroGem (PIDPA) (2 gemeenten)	16
2.4.2. HidroRio (PIDPA) (19 gemeenten).....	17
2.4.3. HidroSan (PIDPA) (4 gemeenten).....	19
2.4.4. Samenvatting voor alle intergemeentelijke samenwerkingsverbanden van Pidpa.....	21
2.5. RioP (VMW, thans De Watergroep) (14 gemeenten)	22
2.6. VIVAQUA (6 gemeenten).....	24
2.7. Water-Link	25
2.7.1. AquaRio (TMVW) (49 gemeenten).....	25
2.7.2. rio-link (AWW) (13 gemeenten).....	29
3. Samenvatting	32

1. Inleiding

In dit rapport wordt per rioolbeheerder een overzicht gegeven van de aanwending van de gemeentelijke saneringsbijdrage- en vergoeding voor de vergoedingen van eigendomsoverdracht of gebruiksrechten. Tevens wordt verduidelijkt hoe met tekorten en overschotten wordt omgegaan. Er wordt ook nader ingegaan op theoretische en feitelijke financiële inbreng van de gemeenten (algemene middelen) en op de besteding van saldi in de loop van de laatste jaren.

Basisgegevens voor deze nota waren:

- (1) de informatie verstrekt door de rioolbeheerders op vraag van de Economisch Toezichthouder inzake de dienstverlening aangeboden aan de gemeenten (zoals thans raadpleegbaar op de website van de VMM¹) en naar aanleiding van een rondvraag in juli 2012;
- (2) de rapporteringsinstrumenten (RI), waarvan het rapport over werkjaar 2011 beschikbaar is op de website²;
- (3) de jaarverslagen van de rioolbeheerders, en hierin voornamelijk hun resultatenrekeningen.

Wat betreft de rapporteringsinstrumenten dient nog genoteerd dat het RI 2008 werkte met inkomsten en uitgaven, terwijl vanaf RI 2009 opbrengsten en kosten (afschrijvingen) werden gebruikt. Indien het jaarverslag afwijkt van het RI wordt het jaarverslag gebruikt als definitieve basis voor de gegevens omdat dit laatste geauditeerd wordt.

Doel van dit rapport is een beter inzicht te krijgen in de besteding van de saneringsmiddelen om al dan niet passende maatregelen voor te bereiden.

Saneringsuitgaven zijn alle uitgaven met betrekking tot investeringen in nieuwe of vervangingsriolen tot en met het herstellen van het bovenliggende wegdek in de oorspronkelijke staat evenals uitgaven met betrekking tot het exploiteren van de afvalwaterinfrastructuur. Andere investeringen gekoppeld aan werken aan de saneringsinfrastructuur zoals het vernieuwen van de wegenis hoort niet tot de saneringsuitgaven en mag niet met deze bijdragen en vergoedingen gefinancierd worden.

¹<http://www.vmm.be/water/zuiveringsinfrastructuur/toezicht/economisch-toezicht/rapport-rioolbeheer-per-riool-beheerder/view?searchterm=rioolbeheer>

²<http://www.vmm.be/pub/kosten-voor-riolering-rapportering-2011/view>
<http://www.vmm.be/pub/rapport-resultaten-rapporteringsinstrument-2008-pdf-261-kb/view?searchterm=rapporteringsinstrument>

2. Overzicht vergoeding eigendomsrecht of gebruiksrecht per rioolbeheerder

2.1. De gemeente als rioolbeheerder³ (116 gemeenten)

- Bedrijfsresultaat rapporteringsinstrumenten: over 2008 rapporteerden 66 onafhankelijke gemeenten (21 als volledig correct gevalideerd), over 2009 rapporteerden 64 onafhankelijke gemeenten (25 gevalideerd), over 2010 57 gemeenten (31 gevalideerd) en over 2011 95 gemeenten (62 gevalideerd)⁴. Enkel de gemeenten waarvoor de cijfers gevalideerd (betrouwbaar) zijn, worden in beschouwing genomen. Het resultaat wordt in onderstaande tabel weergegeven.

Jaartal (aantal gemeenten)	Opbrengsten (€)	Kosten (€)	Resultaat (€)	Gemiddeld resultaat (€)
2008 (21 of 13%)	28.011.842 (Inkomsten)	32.804.948 (Uitgaven)	-4.793.107	-228.243
2009 (25 of 18%)	26.268.469	22.623.704	3.644.765	145.791
2010 (31 of 26%)	34.705.290	33.720.788	984.502	31.758
2011 (62 of 53%)	75.673.924	70.439.211	5.234.713	84.431

Dit betekent dat de gemiddelde, zelfstandig opererende gemeente in 2008 (cash-flow) gemiddeld 228.243 euro bijlegde uit de algemene middelen en in 2009, 2010 en 2011 boekhoudkundig gemiddeld respectievelijk 145.791, 31.758 en 84.431 euro overschot boekte. Dit gemiddelde verbergt echter vele uitersten (voor 2011 bijvoorbeeld zien we -2,6 miljoen bij Brecht en + 4,4 miljoen euro bij de gemeente Leuven), zodat het enkel ter illustratie kan gebruikt worden.

- Jaarrekeningen: de gemeenten werken met een kasboekhouding zodat positieve en negatieve kasresultaten opgenomen worden in de algemene middelen. Het is onmogelijk om hieruit een aparte boekhouding van de sanering op te maken. Ook leggen de gemeenten geen aparte reserves⁵ aan.
- Een aantal gemeenten is weliswaar (via het contract met de watermaatschappij) rioolbeheerder doch besteedt de sanering (deels) uit. We kunnen hier vier groepen onderscheiden:
 - a. Aquafin–concessie (14 gemeenten): Aquafin treedt op als gedelegeerd bouwheer. De gemeente geeft geen gebruiksrecht op de infrastructuur, enkel kosteloos gebruiksrecht op de terreinen waarop Aquafin infrastructuur moet oprichten.

³ Eind 2008 waren nog 164 gemeenten zelfstandig actief, eind 2009 139 en eind 2010 119 gemeenten.

⁴ De daling van het aantal rapporterende gemeenten tot 2010 komt vooral door het meer en meer toetreden van gemeenten tot intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, vanaf 2011 daarentegen werd de rapportering verplicht, wat voor een stijging in het aantal betrouwbare rapporten zorgde.

⁵ Reserve: geld afkomstig van positieve resultaten of dividenden, voorbehouden om in de toekomst te gebruiken voor de sanering

- b. Aquafin–Rio-Totaal (9 gemeenten): Aquafin treedt op als 'consultant'. Er is geen inbreng noch is er overdracht van gebruiksrecht of eigendomsrecht.
- c. HidriBA (2 gemeenten): de gemeente kent het gebruiksrecht inzake individuele sanering (IBA's) toe aan HidriBA. Er wordt geen vergoeding betaald aan de gemeente. De deelnemers aan HidriBA schrijven in op één E-aandeel bij PIDPA. HidriBA startte in 2010, maar in het financiële gedeelte van het jaarverslag van PIDPA is hierover niets terug te vinden.
- d. Rio-Act (21 gemeenten): de gemeente kent een contractueel gebruiksrecht toe aan De Watergroep. Er is geen vergoeding voorzien, het betreft het engagement van de gemeente om voor de saneringsprojecten beroep te doen op Rio-Act (= samenwerkingsverband tussen De Watergroep en Aquafin) waarbij de gemeente vrij kan kiezen wat er dient te gebeuren en ook de rekening betaalt.

2.2. Infrax

Infrax overkoepelt de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden Infrax West, Inter-aqua en Riobra, die allen werken op basis van solidaire rekeningen, en IVEG die met afzonderlijke rekeningen werkt. De toetredingsvergoedingen en dividenden of vergoedingen voor het ingebracht vermogen verschillen per samenwerkingsverband. Hierna vindt u de werkwijze per samenwerkingsverband, gevolgd door de reserve-opbouw, uitkeringen en strategie die gemeenschappelijk geldt.

2.2.1. Infrax West (19 gemeenten)

Infrax West startte in 2009 met rioolbeheer. De gemeente kent een eigendomsrecht toe aan Infrax West, en wordt vergoed in cash ten bedrage van 25% van de totale waarde van het stelsel. De resterende 75% wordt vergoed in aandelen (kapitaal- en winstaandelen). De winstaandelen geven recht op een jaarlijks dividend, de kapitaalaandelen niet.

- Bedrijfsresultaat rapporteringsinstrumenten: de opbrengsten uit de bijdragen zijn in het RI 2009 (cash-flow) foutief ingevuld zodat het RI van 2009 op het gebied van opbrengsten niet betrouwbaar is. Het resultaat van RI 2010 en 2011 komen overeen met het jaarverslag.
- Jaarrekeningen: Infrax West begon vanaf 1 januari 2009 met activiteiten als rioolbeheerder. Uit de jaarverslagen kunnen wel de opbrengsten van de rioleringsactiviteit gehaald worden, doch niet de kosten. Niettemin kan uit verslagen vernomen worden dat er in 2009 452.008 euro, in 2010 567.027 euro en in 2011 497.069 euro winst werd gemaakt met de gemeentelijke rioleringsactiviteit en dat er hieruit respectievelijk 316.000 euro, 316.000 euro en 150.000 euro werd uitgekeerd als dividend. Over de drie actieve jaren werd dus een totale winst van 1,52 miljoen euro gemaakt, waarvan 782.000 euro werd uitgekeerd en 734.000 euro aan de reserves werd toegevoegd.

- Samengevat:

Boekjaar	Bedrijfsresultaat volgens Rapporterings-instrument (€)	Bedrijfsresultaat volgens Jaarverslag (€)	Reserves (€)	Uitgekeerde dividenden (€)
2009	2.087.674 ⁶	452.008	136.008	316.000
2010	567.027	567.027	251.027	316.000
2011	497.069	497.069	347.069	150.000
Totaal		1.516.105	734.105	782.000

- Als eigendomsvergoeding wordt in het totaal aan de gemeenten een bedrag van 46 miljoen euro uitbetaald, zijnde 25% van waarde van de ingebrachte netten geschat op 182 miljoen euro..

Detail per gemeente:

Gemeente	Eigendomsvergoeding					
	Uitgekeerde cash vergoeding (totaal) (€)	Welk(e) ja(a)r(en)	Nog te betalen na 2011 (€)	Waarde winst-aandelen (€)	Waarde kapitaal-aandelen (€)	Uitgekeerde dividenden (€)
Beerse	3.587.371	2008 en 2010		143.500	10.618.600	60.701
Diksmuide	2.874.123	2008 en 2010		114.975	8.507.400	52.002
Gistel	2.379.518	2008 en 2010		95.175	7.043.400	40.435
Harelbeke	4.853.693	2008 en 2010		194.150	14.366.975	87.373
Hooglede	2.335.496	2008 en 2010		93.425	6.913.050	38.232
Houthulst	1.772.936	2008 en 2010		70.925	5.247.875	31.243
Ichtegem	2.672.580	2008 en 2010		106.900	7.910.800	46.828
Ingelmunster		2012 en 2013	1.588.441	63.550	4.701.850	
Izegem	5.154.289	2008 en 2010		206.175	15.256.675	90.819
Koekelare	1.716.307	2008 en 2010		68.650	5.080.225	29.559
Kortemark	2.162.823	2008 en 2010		86.525	6.401.950	39.403
Langemark-Poelkapelle	1.349.802	2009 en 2011		54.000	3.995.475	20.374
Lendelede	1.133.937	2008 en 2010		45.350	3.356.400	19.385
Lichtervelde	1.601.014	2008 en 2010		64.050	4.739.000	28.525
Moorslede	1.752.931	2008 en 2010		70.125	5.188.650	33.205
Oudenburg	1.678.162	2008 en 2010		67.125	4.967.400	30.016
Staden	2.010.340	2008 en 2010		80.425	5.950.675	36.344
Torhout	3.429.831	2008 en 2010		137.200	10.152.350	62.969
Vosselaar	1.946.591	2008 en 2010		77.875	5.761.950	34.587
Totaal	44.411.744		1.588.441	1.840.100	136.160.700	782.000

⁶ Omdat de opbrengsten in het RI 2009 te hoog werden ingeschat, is het resultaat naar de positieve kant vertekend.

Samenvatting

Infrax West is een rioolbeheerder die werkt op solidaire basis. Infrax geeft aan dat er voor Infrax West tegenover de 782.000 € uitgekeerde dividenden 3,3 miljoen euro financiële beloften van de gemeenten om te investeren in toekomstige projecten staan. De gemeenten hebben conform de statuten reeds een aanzienlijke vergoeding gekregen en ontvangen ook een dividend. Er werd in het totaal voor 44,4 miljoen toetredingsvergoeding uitbetaald en daarnaast voor 0,8 miljoen euro dividenden. Er staat ook nog een schuld van 1,6 miljoen open aan een nieuwe vennoot.

2.2.2. Inter-aqua (36 gemeenten)

Inter-aqua startte in 2005 als rioolbeheerder. De gemeente kent het eigendomsrecht toe aan Inter-aqua en wordt in cash vergoed voor 20% van de actuele geschatte waarde. De resterende 80% wordt vergoed in aandelen (kapitaal- en winstaandelen). De winstaandelen geven recht op een jaarlijks dividend, de kapitaalaandelen niet.

- Bedrijfsresultaat rapporteringsinstrumenten: in het RI wordt de bestemming van het overschot vermeld: toevoeging aan wettelijke reserve (en beschikbare reserve) en uitkering (dividenden). De resultaten volgens de RI's zijn als volgt: 2008: + 4,1 miljoen €, 2009: + 7,2 miljoen € (positief vertekend wegens het in rekening brengen van activeringsopbrengsten en wegens cash-flow benadering), en vanaf 2010 gelijklopend met het jaarverslag.
- Jaarverslag: de verdeling van de winst volgens het RI komt niet overeen met het jaarresultaat. Zo wordt bijvoorbeeld de winst van boekjaar 2010 voor een gedeelte toegewezen aan de wettelijke reserves en voor het grootste gedeelte uitgekeerd. Uit de jaarrekening blijkt echter dat de dividenden ook nog verhoogd worden met een gedeelte van de gewone reserve zodat deze reserve wordt afgebouwd ten gunste van de dividendpolitiek. Volgens Inter-aqua betreft het hier een terugname uit vroegere reserveringen voor het uitblijven van een definitieve afrekening met VMW, die thans kwam. Zo werden ook in 2011 reserveringen gemaakt in verband met een herziening van de BTW. Uit de jaarrekeningen blijkt dat het dividend verschillende jaren schommelt tussen 2,6 en 3,5 miljoen euro.

- Samengevat:

Boekjaar	Bedrijfsresultaat volgens Rapporterings-instrument (€)	Bedrijfsresultaat volgens Jaarverslag (€)	Reserves (€)	Uitgekeerde dividenden (€)
2005		3.801.073	1.109.770	2.691.303
2006		2.983.690	334.185	2.649.506
2007		2.878.665	143.933	2.734.732
2008	4.117.204	3.093.824	254.691	2.839.132
2009	7.186.953 ⁷	3.793.593	639.679	3.153.914
2010	2.674.465	2.674.465	-620.993	3.295.458
2011	5.331.114	5.331.114		3 404 558
Totaal		24.556.424	3.787.821	20.768.603

- Inter-aqua heeft sinds de oprichting reeds 20,8 miljoen euro van de saneringsinkomsten aan de aandeelhouders uitgekeerd , terwijl Inter-aqua voor de financiering van de bestaande en nieuwe activa in 2008 een lening van 60 miljoen euro aangaang bij moedermaatschappij Interelectra en per einde 2011 in het totaal voor 149,3 miljoen euro aan leningen heeft openstaan. Daarnaast werd een beperkte reserve van ongeveer 3,8 miljoen euro opgebouwd, die moet dienen om toekomstige hogere uitgaven op te vangen. Tevens betaalt/betaalde Inter-Aqua 95,3 miljoen euro aan de gemeenten als toetredingsvergoeding voor de netten geschat op een boekwaarde van 471,9 miljoen euro..

Detail per gemeente tot 2011:

Gemeente	Uitgekeerd cash vergoeding (totaal) (€)	Welk(e) ja(a)r(en)	Nog te betalen na 2011 (€)	Waarde winst-aandelen (€)	Waarde kapitaal-aandelen (€)	Waarde uitgiften-premies (€)	Uitgekeerde dividenden BJ 2005-2011 (€)
Alken	1.302.468	2004 + 2006	0	1.024.825	5.124.075	0	342.864
Beringen (1)	3.471.453	2010	2.314.302	4.628.575	23.142.900	0	270.905
Bocholt	2.228.346	2004 + 2006	0	1.786.550	8.932.650	0	596.090
Borgloon	978.455	2005 + 2006	0	769.875	3.849.325	0	261.935
Bree	1.682.765	2004 + 2006	0	1.331.350	6.656.700	0	447.213
Diepenbeek (1)	1.488.410	2011	992.274	1.984.525	9.922.725	0	15.354
Dilsen - Stokkem	2.985.035	2004 + 2006	0	2.348.800	11.743.800	0	782.420
Genk	8.986.904	2009 + 2011	0	6.740.575	33.702.900	1.685.129	821.699
Gingelom	1.196.318	2004 + 2007	0	941.325	4.706.575	0	297.004
Halen	1.079.463	2004 + 2006	0	849.375	4.246.850	0	267.001
Ham	1.408.267	2004 + 2006	0	1.143.150	5.715.775	0	346.137
Hasselt	8.798.058	2004 + 2007	0	7.052.000	35.259.375	0	2.412.134
Hechtel-Eksel	2.268.557	2004 + 2006	0	1.847.125	9.235.600	0	587.878
Heers	528.588	2004 + 2006	0	342.025	1.710.100	0	128.949
Herk-de-Stad	1.783.979	2004 + 2006	0	1.403.725	7.018.550	0	454.258

⁷ Het resultaat van het RI is positief vertekend door een éénmalige activering van de overhead (negatieve kost)

Herstappe	53.286	2006 + 2007	0	51.925	259.625	0	14.637
Hoeselt	976.125	2008 + 2010	0	755.275	3.776.425	0	121.572
Houthalen - Helchteren	4.384.495	2004 + 2006	0	3.449.975	17.249.650	0	1.088.903
Kinrooi	1.630.659	2004 + 2006	0	1.306.550	6.532.700	0	450.561
Kortesseem	670.155	2004 + 2007	0	527.275	2.636.375	0	172.945
Lanaken	3.775.078	2005 + 2007	0	2.970.475	14.852.125	0	963.893
Leopoldsborg	903.469	2004 + 2006	0	710.850	3.554.250	0	233.327
Lummen	1.566.850	2004 + 2007	0	1.232.875	6.164.275	0	413.215
Maaseik	3.855.692	2004 + 2006	0	3.041.975	15.209.775	0	982.943
Maasmechelen	4.649.126	2004 + 2006	0	3.658.650	18.292.875	0	1.266.439
Meeuwen-Gruitrode	2.616.044	2005 + 2007	0	2.058.425	10.292.025	0	663.160
Nieuwerkerken	1.535.976	2004 + 2006	0	1.208.575	6.042.800	0	366.227
Opglabbeek	2.775.659	2004 + 2007	0	2.226.850	11.134.125	0	695.331
Overpelt	3.301.726	2004 + 2006	0	2.605.825	13.029.025	0	817.049
Peer	2.754.696	2004 + 2006	0	2.167.525	10.837.575	0	674.005
Riemst	2.388.417	2008 + 2010	0	1.848.050	9.240.325	0	260.543
Sint-Truiden	6.132.904	2004 + 2006	0	4.825.700	24.128.375	0	1.552.461
Tongeren	2.886.583	2004 + 2008	0	2.271.325	11.356.400	0	754.235
Voeren (1)	139.889	2010	93.260	186.500	932.575	0	17.689
Zonhoven	3.616.841	2004 + 2008	0	2.846.100	14.230.350	0	933.943
Zutendaal	1.067.914	2004 + 2006	0	843.750	4.218.675	0	293.549
Totaal	91.868.653		3.399.835	74.988.250	374.938.225	1.685.129	20.768.603

Samenvatting

Inter-aqua is een rioolbeheerder die werkt op basis van solidariteit. Inter-aqua betaalt conform de statuten een substantieel bedrag bij toetreding, nl.: reeds 91,9 miljoen en 3,4 miljoen nog uit te keren, en keerde daarnaast ook nog een jaarlijks dividend uit. Tegenover 20,8 miljoen uitgekeerde dividenden, geeft Inter-aqua 16,8 miljoen euro financiële beloften voor toekomstige projecten van de gemeenten aan.

2.2.3. IVEG (3 gemeenten)

IVEG startte op 1 januari 2009 met activiteiten als rioolbeheerder. De gemeente moet minimaal het gebruiksrecht inbrengen. Dit gebeurt zonder vergoeding. Bij inbreng van de volle eigendom ontvangt de gemeente een vergoeding in cash ten bedrage van 25% van de actuele waarde van het stelsel, indien de gemeente dit wil en het financieel plan het toelaat.. De resterende 75% wordt vergoed in aandelen (kapitaal- en winstaandelen). De winstaandelen geven recht op een jaarlijks dividend voor zover er een batig saldo is. De gemeente beslist over reserveren of dividend uitkeren. Drie gemeenten hebben hun

rioleringen in volle eigendom ingebracht in IVEG, waarbij Essen en Lille tot op heden vergoed werden in aandelen en Grobbendonk deels in aandelen en deels in de overname van een lening van in het totaal 1.669.000 euro en een cash-uitkering van 468.000 euro in 2012.. Er worden binnen het samenwerkingsverband aparte rekeningen per deelnemende gemeente aangehouden.

- Bedrijfsresultaat rapporteringsinstrumenten: in het RI wordt de bestemming van het overschot vermeld: toevoeging aan de wettelijke (en beschikbare) reserve en uitkering (dividenden). Wat er concreet met de winst van 2009 gebeurde, valt niet af te leiden uit het RI. Volgens de RI's werd globaal in 2009 een resultaat⁸ van 1.270.000 euro behaald en in 2010 560.000 euro. Na werkjaar 2010 werd 80.000 euro uitgekeerd aan Grobbendonk en 480.000 euro gereserveerd.
- Jaarrekeningen: in de jaarverslagen is geen resultatenrekening van de rioleringsactiviteit opgenomen, zodat een eventuele controle op wat er met de saneringsopbrengsten gebeurt op deze manier niet mogelijk is. Tekstueel wordt voor 2009 in de verklaring van de Raad van Bestuur een resultaat gerapporteerd van 700.000 en voor 2010 van 560.000 euro. Het verschil tussen het RI en het jaarverslag (2009) ligt vermoedelijk bij het feit dat in 2009 PIDPA nog een deel van de bijdragen rechtstreeks aan de gemeenten uitkeerde. Na boekjaar 2009 stelde de Raad van Bestuur een dubbel dividend voor, gedeeltelijk gefinancierd door onttrekking van kapitaal. Aangezien dit dubbel dividend volgens IVEG gebaseerd was op de energie-activiteiten, zou dit geen invloed hebben gehad op de individuele saneringsrekeningen van de aangesloten gemeenten. Uit informatie van IVEG blijkt dat de drie gemeenten samen op einde 2011 een cash reservebudget hadden van 1,3 miljoen euro.

⁸ Ook hier zou het resultaat positief vertekend zijn door het boekhoudkundig actualiseren van de overhead.

- Samengevat:

Boekjaar	Gemeente	Bedrijfs- resultaat volgens Rapport- erings- instrument (€)	Bedrijfs- resultaat volgens Jaar- verslag (€)	Reser- ves (€)	Uitge- keerde dividen- den	Uitge- keerde eigen- doms- vergoe- dingen	Waarde aandelen	Nog te betalen eigen- doms- vergoe- ding na 2011
2009	Essen	481.340	315.815	315.815	-	-	5.435.000	1.717
	Grobben- donk	692.934	265.651	203.651	62.000	1.668.645	5.015.000	6.211
	Lille	95.297	116.649	116.649	-	-	12.472.500	920
	Totaal	1.269.571⁹	698.115	636.115	62.000	1.668.645	22.922.500	8.848
2010	Essen	153.704	153.704	153.704	-	-		-
	Grobben- donk	367.862	367.861	287.861	80.000	-		-
	Lille	38.785	38.785	38.785	-	-		-
	Totaal	560.351	560.350	480.350	80.000	-		-
2011	Essen	3.366	3.364	3.364	-	-		-
	Grobben- donk	125.824	125.825	45.825	80.000	-		-
	Lille	113.102	113.103	113.103	-	-		-
	Totaal	242.292	242.292	162.292	80.000	-		-
	Huidig totaal		1.500.758	1.278.758	222.000	1.668.645	22.922.500	8.848
	uitgesplitste reserve	Essen	472.883	472.883				
		Grobben- donk	759.337	537.337				
		Lille	268.538	268.538				

Alhoewel 2012 buiten de scope van dit rapport valt, kan gemeld worden dat Grobbendonk in 2012 nogmaals 80.000 euro dividend en 468.492 euro bijkomende eigendomsvergoeding ontving.

Samenvatting

IVEG keerde reeds 222.000 euro dividenden uit aan Grobbendonk. Daarnaast ontving deze gemeente een eigendomsvergoeding van 1.668.645.. De twee andere deelnemende gemeenten ontvingen enkel aandelen en geen toetredingsvergoeding noch dividenden. Volgens Infrac is er een engagement van 400.000 euro van de gemeenten om bij te passen in toekomstige investeringen op korte termijn en stort de gemeente Lille jaarlijks 180.000 euro wat geboekt wordt als investeringssubsidie.

2.2.4. Riobra (24 gemeenten)

De gemeenten kennen het eigendomsrecht toe aan Riobra, actief vanaf 2006 en thans toegetreden tot de groep Infrac. Ze worden vergoed in RB-aandelen (85% van de inventariswaarde) en RI-aandelen (15%). RI-aandelen vormen het investeringsfonds voor de gemeente, dat, binnen bepaalde grenzen, kan worden aangewend voor investeringen gerelateerd aan de rioleringen (o.a. subsidies voor afkoppelingswerken op privé domein). Bij te verdelen winst kan, na afhouding van de wettelijke reserve, een 'investeringsdividend' worden toegevoegd aan het investeringsfonds per gemeente (op basis van de RB-aandelen), nadien volgen conform de statuten eventuele gewone dividenduitkeringen op basis van de RB- en RA-aandelen. RA-aandelen zijn aandelen op basis van het bevolkingsaantal van de toegetreden gemeente.

- Bedrijfsresultaat rapporteringsinstrumenten: RI 2008 (cash-flow): +/- 4 miljoen €, 2009 (cash-flow): - 370.000 € en vanaf 2010 gelijklopend met het jaarverslag.
- Jaarverslagen: De jaarverslagen vanaf 2007 geven telkens een positief resultaat, en behoudens in 2008 werd er aan de deelnemende gemeenten een dividend uitgekeerd. Het verschil tussen het RI 2009 en het jaarverslag komt omdat in 2009 de inbreng van de gemeenten definitief gewaardeerd werd, wat voor een boekhoudkundig positief jaarresultaat zorgde. In 2010 en 2011 werd ook het investeringsfonds verder uitgebreid.
- Samengevat:

Boek-jaar	Bedrijfs- resultaat volgens Rapporterings- instrument (€)	Bedrijfs- resultaat volgens Jaarverslag (€)	Reserves (€)	Uitgekeerd dividenden (€)	Naar het investeringsfonds (€)
2005					
2006					
2007	...	362.138,00	18.107,00	344.032,00	-
2008	-3.983.516,00	30.754,00	1.539,00	29.215,00	-
2009	-372.044,00	1.206.145,00	58.845,00	1.147.300,00	-
2010	2.048.104,00	2.048.104,00	102.405,00	1.070.289,00	875.409,00
2011	1.548.472,90	1.548.472,90	77.423,65	595.639,98	875.409,27
Totaal		5.195.613,90	258.319,65	3.157.260,98	1.750.818,27

Detail per gemeente (eind 2011)

Gemeente	Eigendomsvergoeding			Totaal uitgekeerde dividenden	Totaal in het investerings- fonds
	Waarde RB- aandelen	Aantal RI- aandelen	Waarde RI- aandelen		
Begijnendijk	3.260.256,85	24.388,00	604.578,52	92.303,53	54.637,16
Bekkevoort	1.907.193,86	14.266,00	353.654,14	62.554,51	31.979,10
Bertem	4.606.874,44	34.462,00	854.312,98	133.120,65	77.245,64
Bever	606.735,25	4.539,00	112.521,81	17.053,92	10.163,90

Boortmeerbeek	7.057.440,31	52.793,00	1.308.738,47	201.122,39	118.297,88
Boutersem	5.838.342,48	43.674,00	1.082.678,46	170.655,98	97.870,92
Galmaarden	3.772.120,77	28.217,00	699.499,43	123.043,71	63.214,50
Geetbets	2.066.345,66	15.457,00	383.179,03	60.189,21	34.656,42
Glabbeek	1.839.343,63	13.760,00	341.110,40	59.494,15	30.838,76
Gooik	4.652.859,89	34.806,00	862.840,74	141.757,26	77.989,34
Herne	3.459.568,45	25.879,00	641.540,41	95.815,54	58.008,60
Hoegaarden	2.932.855,32	21.939,00	543.867,81	88.638,47	49.183,36
Huldenberg	4.624.053,91	34.590,00	857.486,10	147.904,91	77.493,54
Kortenaken	2.907.371,20	21.749,00	539.157,71	87.870,18	48.737,14
Landen	6.730.931,22	50.351,00	1.248.201,29	204.416,18	112.844,08
Lint	4.402.951,90	32.937,00	816.508,23	132.900,04	73.824,62
Lubbeek	4.894.140,96	36.611,00	907.586,69	146.653,33	82.054,90
Merchtem	5.395.022,91	40.357,00	1.000.450,03	173.369,82	90.433,92
Oud-Heverlee	3.234.599,20	24.196,00	599.818,84	103.747,95	54.240,52
Pepingen	2.250.907,21	16.838,00	417.414,02	65.886,72	37.730,38
Steenokkerzeel	5.682.016,74	42.504,00	1.053.674,16	171.384,63	95.243,18
Tielt-Winge	3.237.673,16	24.220,00	600.413,80	93.732,26	54.290,10
Tienen	15.291.438,81	114.388,00	2.835.678,52	470.841,19	256.328,60
Rotselaar	Nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
Zoutleeuw	3.788.630,91	28.341,00	702.573,39	112.803,91	63.511,98
Totaal	104.439.675,04	781.262,00	19.367.484,98	3.157.260,44	1.750.818,54

Samenvatting

Sinds 2007 heeft Riobra 5,2 miljoen euro aan positieve resultaten geboekt, waarvan het grootste gedeelte, zijnde 3,15 miljoen, werd uitgekeerd als dividend en de rest gereserveerd: 258.000 euro in de wettelijke reserve en 1.750.818 euro in het investeringsfonds. Voor de overname van het saneringspatrimonium reikte Riobra aandelen (RB, RI en RA) uit met een totale waarde van 125 miljoen euro, alhoewel dit laatste geen invloed had en heeft op de cash-positie. Volgens Riobra is er een engagement van 3,9 miljoen euro van de gemeenten om bij te passen in toekomstige investeringen op korte termijn. De dividendenpolitiek van Riobra lijkt eerder ad hoc te gebeuren.

2.2.5. Uitkerings-, reserverings- en algemene strategie Infrax

2.2.5.1. Tariefbepaling

Infrax verklaarde dat de tarieven worden vastgesteld volgens een begroting en goedgekeurd door een algemene vergadering. Bij opmaak van de begroting en tarieven, wordt uitgegaan van een verwacht investeringsvolume en van gebudgetteerde exploitatie-, operationele en financiële kosten. Bij de financiële kosten dient rekening gehouden te worden met de vergoedingen voor vreemd vermogen alsook de statutaire bepalingen voor de vergoedingen voor het eigen vermogen (cash of extra aandelen of beide). In de praktijk wordt hierdoor in alle aangesloten gemeenten het maximale tarief gehanteerd, en wordt er erg weinig zonder subsidies geïnvesteerd. Het is dus eerder zo dat binnen Infrax de beperkte inkomsten (subsidies van de diverse overheden en particulieren en bijdragen/vergoedingen) de planning van de investeringen afremmen. Infrax stelt dat “echter veelal het gewenste investeringsvolume niet gerealiseerd kan worden” en wijt dit aan “de moeilijkheid van het maken van een accurate planning door meer bepaald de problematiek van te lange doorlooptijden en afhankelijkheid van andere instanties”. Blijkbaar werden door Infrax tot 2011 systematisch meer projecten gebudgetteerd dan gerealiseerd konden worden, zodat er dan achteraf een positief resultaat werd geboekt en daaruit reserveringen en dividenden konden volgen. Verder stelt Infrax dat “uitgestelde investeringen (uiteeraard) ooit zullen moeten gerealiseerd worden” en dat het “niet onlogisch is de vrijgekomen middelen hiervoor te reserveren”.

2.2.5.2. Vergoedingen voor het eigen vermogen en dividenden

Infrax stelt dat de uitgekeerde dividenden zeer beperkt zijn ten opzichte van het eigen vermogen, bijvoorbeeld voor 2011 werd er slechts een dividend van 0,6% uitgekeerd ten opzichte van het eigen vermogen. Dit door de gemeenten ingebracht kapitaal betreft echter de saneringsinfrastructuur waarvan de eigendomsoverdracht gebeurde en dus geen roerend kapitaal. Verder verklaart Infrax dat de toetredingsvergoedingen onder meer de leninglasten betreffende de saneringsinfrastructuur compenseren en dat de dividenden de bijhorende historische intrestlasten goedmaken.

2.2.5.3. Opbouw reserves en strategie op de lange termijn

Infrax verklaart dat door de kapitaalsintensieve activiteiten de financiële plannen aangeven dat er op termijn vooral een probleem ontstaat om de financiering van die activiteiten rond te krijgen – eerder een cash-flow-matig dan wel een boekhoudkundig probleem. Daarom worden nu reserves aangelegd (effectief of via investeringsfondsen) om op korte termijn financiering te faciliteren. In de lange-termijnfinanciële planning is geen rekening gehouden met substantiële reserveringen. De mate van reserveaanleg en heropname achteraf is dus in functie van de uitvoer van gewenste en noodzakelijke investeringen.

Er wordt in het merendeel van de projecten gerekend op een subsidie van het Vlaamse Gewest. Indien een gemeente een andere timing wenst, dan kan dit indien ze zelf voor de niet-verkregen subsidies instaat. Zo zou in totaal voor 32,5 miljoen euro binnen Infrax gepland of uitgevoerd zijn zonder subsidies van het Vlaams Gewest.

Samenvatting

Infrax treedt als rioolbeheerder op voor in het totaal 82 hoofdzakelijk landelijke gemeenten die hun saneringsinfrastructuur aan de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden overdroegen. Voor deze overdracht werd reeds 138 miljoen uitgekeerd en staat nog een saldo van 5 miljoen euro open op een totaal geschatte waarde van de netten van 807 miljoen euro. Ook ontvingen de gemeenten via de saneringsinkomsten 25 miljoen dividenden. Daarnaast werd binnen Infrax een totale reserve van 7,8 miljoen euro opgebouwd en werden per eind 2011 voor 226,4 miljoen euro leningen aangegaan, waaronder een lening van 60 miljoen met Interelectra. Er worden voor 24,4 miljoen projecten zonder subsidies gepland relatief ten opzichte van een jaarlijkse opbrengst van meer dan 54,4 miljoen euro.

2.3. IWVA (3 gemeenten)

IWVA begon zijn activiteiten als rioolbeheerder in 2006 voor de gemeenten Alveringem, De Panne en Nieuwpoort. De gemeente kent het gebruiksrecht toe aan IWVA. De vergoeding hiervoor wordt statutair bepaald op twee verschillende manieren:

- Ofwel als het totaal van de in een bepaalde periode gefactureerde bijdragen en vergoedingen, verminderd met de periodieke saneringsuitgaven voor aflossing en vergoeding van andere financieringsbronnen en operationele kosten. De vergoeding dient in deze optiek gezien als vergoeding voor historische aflossingen van door de gemeente vroeger aangegane leningen voor rioolringswerken;
 - Ofwel door aan de gemeente een jaarlijkse gebruiksvergoeding van 9 percent van de gefactureerde bijdragen en vergoedingen te betalen. Als vergoeding van het gebruiksrecht worden daarnaast ook winstbewijzen toegekend. De voorwaarden en de wijze van toekenning van deze winstbewijzen wordt door de Algemene Vergadering bepaald, op voorstel van de Raad van Bestuur.
-
- IWVA betaalt/betaalde een vergoeding gelijk aan 9% van de gefactureerde gemeentelijke saneringsbijdrage en vergoeding aan De Panne en Alveringem. Alveringem stapte in 2011 over naar het systeem met vergoeding t.w.v. het batig saldo tussen de gefactureerde bijdrage en vergoeding min de saneringsuitgaven. Ook Nieuwpoort ontving sinds 2006 dit batig saldo maar zag vanaf 2010 af van deze vergoeding, gezien IWVA voor zware investeringen staat. Het volledige batig resultaat wordt nu volgens het RI overgedragen naar het volgend boekjaar.
 - Eventuele gemeentelijke tussenkomsten worden gevorderd van de gemeenten op het einde van het jaar als er een verschil optreedt tussen de uitgaven enerzijds en de inkomsten inclusief de subsidies anderzijds.

- Bedrijfsresultaat rapporteringsinstrumenten: RI2008: + 590.000 €, 2009: + 685.000 € en 2010: + 1.490.000 €. Ondertussen werd er wel over die drie jaren een gebruiksvergoeding betaald ten bedrage van 48.000 € voor Alveringem, 210.000 € voor De Panne en 1.740.000 € voor Nieuwpoort. Deze gebruiksvergoedingen of uitkeringen zijn opgenomen in de onderscheiden RI's.
- Jaarverslagen: De saneringsactiviteit zit boekhoudkundig helemaal verweven in de drinkwateractiviteit (hoofdactiviteit) van IWVA. In de jaarverslagen wordt helemaal geen scheiding gemaakt. Daarom is het tot nu toe onmogelijk op basis van het jaarverslag een controle te verrichten op wat er met de gemeentelijke saneringsopbrengsten gebeurt. Wel blijkt uit de jaarverslagen dat de C-aandelen, die met de riolering verbonden zijn, nog nooit aanleiding tot dividend gaven.
- IWVA vervulde en corrigeerde voor deze nota van de VMM de opgetekende gegevens in het rapporteringsinstrument met als doel een totaaloverzicht te geven van de periode 2006-2011 met een reserveopbouw consistent samengesteld op basis van de kosten en opbrengsten. In plaats van het boekhoudkundig resultaat reconstrueert IWVA opnieuw de cash-flow ter staving van de gemaakte investeringsuitgaven (in totaal 8,8 miljoen euro aan uitgaven voor 2006-2011).
- Volgens IWVA werden aan de drie gemeenten Alveringem, De Panne en Nieuwpoort geen dividenden uitgekeerd doch wel (voornamelijk aan Nieuwpoort) "vergoedingen voor het gebruik van de saneringsinfrastructuur" (3 miljoen euro) – vergoedingen die als kost in boekhouding/rapporteringsinstrument zijn opgenomen – en voor 4.816.369 euro aan reserves opgebouwd die in de "komende jaren in resultaat van het boekjaar genomen (worden) à rato van de levensduur van reeds betaalde investeringen".
- IWVA geeft ook aan dat de gemeenten sinds 2006 voor meer dan 1,1 miljoen euro zelf zouden hebben geïnvesteerd in de gemeentelijke sanering. In het totaal werd er sinds 2006 8,8 miljoen euro cash uitgegeven aan saneringsinvesteringen. IWVA meldt verder nog aanvragen voor gemeentelijke tussenkomsten lopend te hebben (bij Alveringem en Nieuwpoort) ter waarde van +/- 750.000 euro voor per 31/12/2011 afgewerkte projecten.
- Wat betreft de evolutie van het batig saldo (en dus de reserve-opbouw/vergoeding aan de gemeentevennoten) verwacht IWVA niet dat er in de nabije toekomst overschotten zullen zijn tussen inkomsten en uitgaven. IWVA verklaart: "Zo deze zich in de toekomst zouden voordoen, zullen deze aangewend worden om de gemeenten toe te laten nog bestaande leningen en intrestbetalingen inzake rioleringen af te lossen. Bij afwerking van alle huidige en toekomstige projecten, inclusief de volledige aflossing en intrestbetalingen van uitstaande leningen, dient het tarief van de gemeentelijke saneringsbijdragen en gemeentelijke saneringsvergoedingen te worden geëvalueerd."
- Uitgesplitst per gemeente.

Boekjaar	Gemeente	Bedrijfsresultaat volgens Rapporterings- instrument na correctie (€)	Reserves (€)	Uitgekeerde vergoedingen (€)	Uitgekeerde dividenden
2006	Alveringem	0	0	907	0
	De Panne	367.310	367.310	10.494	0
	Nieuwpoort	26.472	26.472	4.053	0
	Totaal	393.782	393.782	15.453	0
2007	Alveringem	97.008	97.008	11.240	0
	De Panne	529.748	529.748	16.286	0
	Nieuwpoort	-26.472	-26.472	628.241	0
	Totaal	600.283	600.283	655.767	0
2008	Alveringem	75.918	75.918	16.637	0
	De Panne	446.059	446.059	59.962	0
	Nieuwpoort	0	0	823.173	0
	Totaal	521.977	521.977	899.772	0
2009	Alveringem	110.667	110.667	15.282	0
	De Panne	626.869	626.869	75.618	0
	Nieuwpoort	0	0	917.407	0
	Totaal	737.536	737.536	1.008.307	0
2010	Alveringem	106.350	106.350	16.068	0
	De Panne	593.117	593.117	74.046	0
	Nieuwpoort	0	0	0	0
	Totaal	699.467	699.467	90.114	0
2011	Alveringem	-6.727	-6.727	84.887	0
	De Panne	493.714	493.714	68.416	0
	Nieuwpoort	1.376.337	1.376.337	230.344	0
	Totaal	1.863.324	1.863.324	383.648	0
Totaal		4.816.369	4.816.369	3.053.061	0

Samenvatting

IWVA heeft in totaal voor meer dan 3 miljoen euro aan vergoedingen betaald aan de 3 gemeenten-vennoten en zal eventuele cash-flow-overschotten blijven hanteren om de gemeenten te vergoeden voor al dan niet nog lopende leningen en intrestbetalingen inzake riolering. De vergoeding aan de gemeenten blijkt dus af te hangen van het (cash-flow) resultaat van de zuiveringstak van IWVA eerder dan van de desbetreffende feitelijke lenings- en intrestkost van de gemeenten. Ook bouwde IWVA een saneringsreserve¹⁰ van 4,8 miljoen euro op.

¹⁰ Saneringsreserve: De saneringsreserve van 4,8 miljoen euro is een louter 'boekhoudkundige' reserve en vloeit voort uit het verschil tussen het jaarlijks operationeel resultaat van de gemeentelijke sanering en de afschrijvingskosten. Deze laatste worden over 50 jaar gespreid. In werkelijkheid is er een cashtekort van 0,427 miljoen euro en wordt dit aangevuld via gemeentelijke tussenkomsten.

2.4. PIDPA

Deze watermaatschappij uit de provincie Antwerpen heeft vier verschillende saneringstakken. De grootste is het solidair werkende HidroRio, daarnaast bestaat er het zuiver werkende HidroSan en de tussenvorm HidroGem met eigendomsoverdracht. Ook heeft Pidpa de saneringstak HidriBA waarin twee gemeenten de realisatie en exploitatie van IBA's overdragen.

2.4.1. HidroGem (PIDPA) (2 gemeenten)

HidroGem is een saneringstak in de schoot van Pidpa waar de gemeenten hun rioolinfrastructuur overdragen aan PIDPA en waar met aparte rekeningen per gemeente wordt gewerkt. Pidpa startte met deze formule in 2010.

De gemeente ontvangt voor het eigendomsrecht een vergoeding in cash. De gemeente bepaalt het cash-aandeel (0% à 25% van de boekwaarde op toetredingsdatum). Voor het overige deel (75% tot 100% van de boekwaarde) ontvangt de gemeente een achtergestelde lening bij Pidpa. De rente op deze lening wordt jaarlijks vastgesteld door Pidpa in functie van het uitbatingresultaat van de betrokken gemeente en in overleg ermee. Deze rente wordt jaarlijks toegevoegd aan de individuele rekening van de gemeente. Er wordt tevens een klein dividend (minder dan 50 euro) uitgekeerd in functie van en afgehouden van het resultaat op de individuele rekening van de gemeente (analytische boekhouding Pidpa).

Reserves blijven op de individuele rekening van de gemeente staan en kunnen in de toekomst aangewend worden ter financiering van investeringen in de sanering. Zij dienen om de voorziene hogere uitgaven in de toekomst op te vangen. Het is niet de bedoeling hier dividenden mee te bekostigen.

Er wordt jaarlijks een investeringsplanning per gemeente gemaakt. Een bijdrage van de gemeente kan gevraagd worden als er geen subsidies ontvangen worden en de gemeente toch wenst dat het project verder gaat of als de kaspositie langere tijd negatief is. Ook kan op vraag van de gemeente een lening worden afgesloten.

- Bedrijfsresultaat rapporteringsinstrumenten: Sint-Amands heeft het negatief resultaat (122.737 €) volgens RI 2010) bijgesteld (weliswaar niet vermeld in veld 2.6 = "hoe wordt het resultaat verwerkt?") en is thans overgestapt naar HidroRio. Schelle heeft een positief resultaat geboekt (118.909 € volgens RI 2010), dat op de reserves van deze gemeente is geboekt. Ook Niel heeft een positief resultaat van 757.785 euro in de reserves laten boeken. Volgens Pidpa werd er nog geen intrest op de achtergestelde leningen uitbetaald.
- Jaarverslag: Het jaarverslag is in overeenstemming met het RI.

Samengevat per gemeente:

Boekjaar	Gemeente	Bedrijfsresultaat volgens Rapporterings-instrument (€)	Bedrijfsresultaat volgens Jaarverslag(€)	Reserves (€)	Uitgekeerde toetredings-vergoeding (€)
2010	Sint-Amands	-122.737 (= inbreng)	0	0	0
	Schelle	118.909	118.909	118.909	700.000
2011	Schelle	106.178	106.178	224.987 ¹¹	0
	Niel	757.806	757.806 ¹²	757.806	0
Totaal		863.984	863.984	863.984 ¹³	700.000

HidroGem werkt met een individuele resultatenrekening per gemeente, waarbij eventuele reserves op de rekening van de gemeente blijven staan en tekorten worden bijgepast. De gemeente bepaalt welke projecten er worden uitgevoerd. Voor 2012-2013 zijn er voor 1,6 miljoen euro projecten zonder subsidies gepland. Daarnaast werd in 2010 éénmalig 700.000 euro (ongeveer driemaal de jaarlijkse saneringskosten) als eigendomsvergoeding aan Schelle uitgekeerd en zijn er volgens PIDPA geen verdere uitkeringen gepland.

Samenvatting

HidroGem is een tussenvorm die Pidpa de gemeenten aanbiedt als ze (nog) niet willen overschakelen naar HidroRio. De gemeente staat het eigendomsrecht af, maar blijft de plannings- en financiële verantwoordelijkheid zelf uitoefenen met de inhoudelijke steun van Pidpa. Er worden slechts weinig projecten zonder subsidies uitgevoerd.

2.4.2. HidroRio (PIDPA) (19 gemeenten)

HidroRio is een saneringstak in de schoot van PIDPA waar de gemeenten hun rioolinfrastructuur overdragen aan Pidpa en waar met een solidaire rekening voor alle gemeenten wordt gewerkt. Daarnaast ontvangt elke gemeente ook nog intresten op een achtergestelde lening. Pidpa startte met deze formule in 2006.

De gemeente wordt vergoed in cash voor het eigendomsrecht voor 25% van de boekwaarde. Daarnaast ontvangt de gemeente een achtergestelde lening voor 75% van de boekwaarde. Deze achtergestelde lening geeft recht op een jaarlijkse kapitaalaflossing en renteopbrengsten afhankelijk van het resultaat van het boekjaar van Pidpa/HidroRio. Elke gemeente krijgt ook B-aandelen waarop jaarlijks een beperkt dividend wordt uitgekeerd.

¹¹ Er is ook nog een wettelijke reserve van +/- 120 euro.

¹² Niel bracht uit HidroSan een opgebouwd kasoverschot van 515.585 euro mee dat mee is opgenomen in de opbrengsten voor boekjaar 2011.

¹³ In de versie voorgelegd aan de Vlaamse Regering stond hier 1.002.793, doch uit recente contacten met HidroGem bleek dit cijfer te berusten op een verkeerde interpretatie van de rapporteringsinstrumenten.

Een positief resultaat, na betaling van de jaarlijkse kapitaalaflossing en rente, wordt aangewend om de reserves – wettelijke en beschikbare – aan te vullen en dividenden op kapitaal uit te keren. De reserves kunnen aangewend worden ter financiering van zware toekomstige investeringen.

De kosten en opbrengsten worden solidair op één rekening geboekt. Per gemeente wordt er wel jaarlijks een investeringsplanning opgemaakt. Mocht er voor een bepaald project geen subsidie verkregen worden, kan de gemeente het project toch laten uitvoeren, mits betaling van het normaal gesubsidieerd gedeelte.

- Bedrijfsresultaat rapporteringsinstrumenten: 2008: - 6,1 miljoen € en vanaf 2009 analoog aan het jaarverslag. De rentelast op de achtergestelde leningen zit vervat in de gerapporteerde saneringskosten (veld 3.10) waarin ook de rentelasten op leningen voor nieuwe investeringen vervat zitten en wordt zodoende niet apart weergegeven in het RI. Pidpa gaf deze gegevens wel door bij onze recente vraag.
- Jaarverslagen: de winst die HidroRio maakte voor de jaren 2006 tot 2010 varieerde tussen de 0,2 en 2,9 miljoen euro/jaar. In het jaarverslag wordt voor HidroRio een aparte resultatenrekening gemaakt. De totale hoeveelheid reserves is niet rechtstreeks af te leiden uit de balans omdat hier ook de andere reserves van Pidpa-drinkwater zijn opgenomen.

-

Samengevat:

Boekjaar	Bedrijfsresultaat volgens Rapporterings-instrument (€)	Bedrijfsresultaat volgens Jaarverslag (€)	Reserves (€)	Uitgekeerde dividenden (€)
2006		455.622	455.005	617
2007		241.622	240.713	909
2008	-6.144.836 (cash flow)	758.175	757.076	1.099
2009	2.966.305	2.868.248	2.867.016	1.232
2010	2.527.723	2.527.977	2.526.674	1.303
2011	3.959.612	3.959.612	3.958.194	1.418
Totaal		10.811.256	10.804.678	6.578

- HidroRio streeft naar een jaarlijkse reservering van 1 % van de vervangingswaarde van het rioleringsnet om grotere uitgaven voor projecten en onderhoudswerken in de toekomst te kunnen financieren. Dit zou neerkomen op een jaarlijkse reserve van 1,3 miljoen euro terwijl de boekhoudkundige reserve na zes boekjaren 10,8 miljoen euro bedraagt.

- Detail per gemeente einde 2011:

Gemeente	Eigendomsvergoeding					
	Uitgekeerd bedrag (totaal) (€)	Welk(e) ja(a)r(en)	Nog te betalen na 2011 (€)	Achtergestelde lening (€)	Uitgekeerde intresten (€)	Uitgekeerde dividenden (€)
Balen	2.029.641,90	2008/2010	176.490,60	6.437.369,97	280.273,09	399,00
Berlaar	-	-	749.100,65	Nog niet beschikb	-	-
Bonheiden	741.424,22	2010	494.282,82	3.881.976,01	60.838,63	142,50
Borsbeek	842.696,92	2007/2009	73.277,99	2.448.374,20	117.840,69	255,00
Heist-op-den-Berg	3.003.972,67	2007/2009	261.215,01	11.218.360,58	537.849,15	945,00
Herenthout	826.984,84	2006/2008	-	2.351.040,29	139.333,40	250,86
Herselt	2.046.675,96	2006/2008	-	6.575.722,90	388.378,58	408,36
Hulshout	898.500,57	2006/2008	-	2.573.675,85	152.660,19	271,14
Malle	1.124.245,78	2006/2008	-	3.315.850,69	197.133,48	420,78
Meerhout	-	-	1.033.175,91	Nog niet beschikb	-	-
Putte	891.295,23	2011	594.196,81	6.697.324,28	68.200,21	76,69
Rijkevorsel	768.118,45	2007/2009	66.792,91	2.880.796,86	136.770,68	263,45
Rumst	1.986.668,56	2006/2008	-	5.973.437,05	353.655,64	433,14
Sint-Amands	948.444,81	2010/2011	634.095,91	3.882.690,36	39.538,22	38,25
Sint-Katelijne-Waver	1.282.098,94	2009/2011	111.486,86	6.039.919,29	187.223,11	289,14
Vorselaar	861.258,06	2009/2011	74.892,01	2.369.855,66	92.543,80	108,57
Wijnegem	555.303,35	2006/2008	-	1.052.521,85	64.582,23	263,28
Willebroek	2.387.107,84	2006/2008	-	7.690.961,97	449.376,81	680,64
Wuustwezel	1.395.052,03	2008/2010	121.308,87	4.299.122,13	199.435,68	360,76
Zandhoven	1.968.450,42	2006/2008	-	6.375.993,41	375.640,92	364,50
Zoersel	2.152.222,22	2006/2008	-	7.017.567,08	413.049,26	607,50
Totaal	26.710.163,00		4.390.316,00	93.082.560,00	4.254.324,00	6.579,00

Samenvatting

HidroRio is de rioolbeheerder van Pidpa die werkt op basis van solidariteit. Jaarlijks worden voor ongeveer vijf miljoen euro investeringen zonder subsidies uitgevoerd ten opzichte van een opbrengst van ongeveer 15 miljoen. Als eigendomsvergoeding betaalde HidroRio reeds 26,7 miljoen en staat er nog een restbedrag van 4,4 miljoen euro open. Daarnaast hebben de gemeenten voor meer dan 93 miljoen achtergestelde leningen lopen en werd hun daarop in de voorbije zes jaar al 4,3 miljoen intrest betaald (intrest op de achtergestelde lening). Zolang een gemeente dus niet zelf bijlegt in een investering, verdient de gemeente via de saneringsinkomsten geld aan haar riolering.

2.4.3. HidroSan (PIDPA) (4 gemeenten)

- HidroSan is de saneringstak in de schoot van Pidpa waarbij de gemeenten enkel het gebruiksrecht van hun saneringsinfrastructuur aan Pidpa overdragen. HidroSan is actief sinds 2008 en overstappen naar de andere gemeentelijke samenwerkingsvormen binnen Pidpa blijft mogelijk.

- De gemeente krijgt geen vergoeding voor het overgedragen gebruiksrecht. De deelnemers aan HidroSan schrijven in op één C-aandeel ter waarde van 2,50 euro.
- HidroSan solidariseert niet, waardoor elke gemeente over een individuele rekening beschikt. Hier is het principe van “cash-in, cash-out” van toepassing en per gemeente wordt er jaarlijks een eindafrekening gemaakt. Een positief kassaldo wordt overgedragen naar het volgende jaar, een negatief kassaldo dient bij afsluiting van het boekjaar door de gemeente bijgesteld te worden.
- Bedrijfsresultaat rapporteringsinstrumenten: 2008: + 1,2 miljoen, 2009: + 1,7 miljoen, 2010: + 2,12 miljoen euro. Ook was het zo dat er gedurende de werking van HidroSan tot nu toe enkel de gemeente Mol een saldo moest bijpassen omwille van het voorziene negatief kassaldo. Omdat gemeenten bij HidroSan in- en uittreden, is het onmogelijk om te spreken van een gezamenlijke reserve. De reserves noemt Pidpa hier gemeentelijke 'kasoverschotten', die de gemeenten toelaten hogere incidentele uitgaven zonder tariefverhoging of grote inbreng van eigen middelen te overbruggen.
- Jaarrekeningen: Omdat het positief resultaat van HidroSan op een aparte rekening per gemeente wordt geboekt, en negatieve kassaldi door de betrokken gemeenten worden bijgesteld, is hiervan in de jaarrekeningen van Pidpa niets terug te vinden.
-
- Samengevat:

Boekjaar	Bedrijfsresultaat volgens Rapporteringsinstrument (€)
2008	1.238.546
2009	1.743.284
2010	2.161.511
2011	1.900.341

En gedetailleerd per gemeente einde 2011 volgens de recente informatie van Pidpa:

Gemeente	Toetredingsjaar	Opgebouwde reserve (€)
Hoogstraten	2008	3.222.448
Lint	2008	424.742
Berlaar	2010	402.107
Mol	2010	1.382.013
Dessel	2010	189.432
Totaal		5.620.742

Samenvatting

HidroSan is het onderdeel van Pidpa dat niet solidariseert. Er zijn voor 2012-2013 voor de vier gemeenten in het totaal voor ongeveer 1,7 miljoen investeringen zonder subsidies gepland. Doordat er geen toetredingsvergoeding of dividend is, zijn er in dit intergemeentelijk samenwerkingsverband geen uitkeringen aan de vennoten geweest of gepland. Wel hebben de vijf deelnemende gemeenten op het einde van 2011 een totale kasreserve van 5,6 miljoen euro opgebouwd.

2.4.4. Samenvatting voor alle intergemeentelijke samenwerkingsverbanden van Pidpa

Binnen Pidpa hebben de gemeente de keuze om in de drie belangrijkste categorieën van rioolbeheer te stappen. Naast de kennis (in HidroSan) houdt Pidpa voor zij die eigendomsoverdracht willen doen een contante financiële bonus klaar in HidroGem op maat van de gemeente en een jaarlijks wekerende rente daar bovenop in HidroRio. Zo werd in het totaal al 27,4 miljoen als eigendomsvergoeding uitbetaald en staat nog een schuld van 4,4 miljoen euro open. Als rente betaalde HidroRio al 4,3 miljoen uit en een beperkt dividend. Er worden voor 30 (HidroRio) over 40 (HidroSan) tot 100% (HidroGem) investeringen zonder subsidies ten opzichte van de jaarlijkse inkomsten gepland. De reserve-opbouw gaat van 0,9 miljoen (HidroGem) over 5,6 miljoen kasoverschot (HidroSan) tot 10,8 miljoen euro (totaal 17,4).

2.5. RioP (VMW, thans De Watergroep) (14 gemeenten)

RioP startte in 2010. De gemeente kent alle gebruiks- en eigendomsrechten toe aan De Watergroep. Ze wordt vergoed in cash (15 tot 25%) en in aandelen (75 tot 85%) voor de economische waarde¹⁴ van de rioleringsinfrastructuur. Er wordt een aparte rekening per gemeente aangehouden. Het resultaat wordt overgedragen naar volgend boekjaar, tekorten worden aangezuiverd door de betrokken gemeente.

- Bedrijfsresultaat rapporteringsinstrument 2010: + 2,7 miljoen €, 2011 analoog aan het jaarverslag.
- Jaarverslagen: Door de opstart van RioP veranderen er wel een aantal zaken in de balans van De Watergroep: de vaste activa stijgen met de economische waarde van de rioleringen van de 14 toegetrokken gemeenten, zijnde 69,5 miljoen euro ; anderzijds werden er ook voor 52,2 miljoen euro aandelen extra gecreëerd, en volgens De Watergroep werd er 16,3 miljoen euro aan de deelnemende gemeenten uitgekeerd. Daarnaast bevat het jaarverslag 2011 een aparte resultatenrekening voor RioP West-Vlaanderen en voor RioP Oost-Vlaanderen.
- Samengevat:

Boekjaar	Bedrijfsresultaat volgens Rapporterings-instrument (€)	Bedrijfsresultaat volgens Jaarverslag (€)	Reserves (€)	Uitgekeerde (cash) (€)
2010	2.656.990 ¹⁵	3.753.116	3.753.116	10.429.334
2011	5.455.944	5.455.944	5.455.944	5.829.187
Totaal		9.209.059	9.209.059	16.258.521

De Watergroep verklaart dat RioP niet streeft naar de opbouw van reserves. Opgebouwde reserves kunnen aldus de volgende jaren zonder beperking opgebruikt worden.

¹⁴ De economische waarde wordt als volgt bepaald: 90% op basis van de bijdrage- en vergoedingsinkomsten, 10% op basis van de rioleringsgraad en ouderdom

¹⁵ Het verschil met het resultaat uit de RI's is te verklaren omdat over 2010 slechts van zeven gemeenten een rapporteringsinstrument werd ontvangen.

Detail per gemeente einde 2011 ontvangen van RioP:

Gemeente	Totale toetredings-vergoeding (€)	Naar reserves in 2010 (€)	Naar reserves in 2011 (€)	Totaal overgedragen resultaat 31-12-2011 (€)
Kruibeke	1.360.855	391.593	331.717	723.310
Lo-Reninge	170.380	72.519	19.284	91.803
Laarne	707.185	273.706	1.153.116	1.426.822
Moerbeke	483.564	149.286	98.585	247.871
Ninove	3.623.077	793.197	582.826	1.376.024
Temse	2.748.908	763.486	1.265.643	2.029.130
Wachtebeke	580.422	193.198	226.327	419.525
Anzegem	824.644	252.266	216.985	469.251
Tielt	2.018.011	251.673	13.248	264.922
Vleteren	191.428	66.286	-4.702	61.583
Zedelgem	1.171.066	453.382	752.464	1.205.846
Eeklo	1.349.056		398.114	398.114
Waasmunster	677.588		299.237	299.237
Kaprijke	352.338	92.523	103.098	195.622
Totaal	16.258.521	3.753.116	5.455.944	9.209.059

Samenvatting

RioP is de rioolbeheerder van De Watergroep. Zoals bij veel andere rioolbeheerders wordt de gemeente bij toetreding vergoed voor in het verleden gedane uitgaven. In het totaal werd er reeds 16,3 miljoen euro als toetredingsvergoeding uitbetaald. Daarnaast werd ook een reserve van 9,2 miljoen euro opgebouwd. Rio-P reserveert in principe 20 % van de saneringsinkomsten voor de exploitatie en 80 % voor de investeringen.

2.6. VIVAQUA (6 gemeenten)

Vivaqua startte als rioolbeheerder in 2006. De gemeente moet minimaal het gebruiksrecht inbrengen.

Voor Zaventem (gebruiksrecht) werd een eenmalige cash-vergoeding ten bedrage van 2,6 miljoen euro toegekend plus vervolgens van 2008 tot 2018 jaarlijkse bedragen van 60.000 euro. Volgens Vivaqua is dit om de leningen die Zaventem voor de riolering nog had openstaan te compenseren. Bij Sint-Pieters-Leeuw werd de leningslast voor de saneringsinvesteringen daterend van voor 2005 overgenomen. Dit laatste komt neer op ruim 0,125 miljoen euro intrestcompensatie per jaar.

Voor de gemeenten Drogenbos, Linkebeek, Kraainem, en Wezembeek-Oppem werd de infrastructuur aangekocht tegen een symbolische betaling van één euro en is er dus sprake van eigendomsoverdracht.

- Bedrijfsresultaat rapporteringsinstrumenten: Vivaqua past als eigenaar of gebruiker van het rioleringsnet het tekort bij vanuit zijn algemene werkingsmiddelen of draagt het overschot over naar volgend jaar. Er wordt een aparte rekening per gemeente bijgehouden. Het totale reserve-saldo bedroeg eind 2011 volgens de RI's van de verschillende gemeenten en volgens Vivaqua zelf 3,08 miljoen euro. Aan Zaventem werd tot eind 2011 2.824.000 euro betaald en er staat nog een bedrag van 427.000 euro open. Aan Sint-Pieters-Leeuw werd reeds 906.456 euro overgemaakt en blijven de aflossingen van de leningen totdat volledig terugbetaald is, lopen.
- Jaarverslagen: Het werkingsgebied van Vivaqua strekt zich uit over Brussel en de aangrenzende gemeenten. Het is onmogelijk een saneringsresultaat voor de Vlaamse gemeenten uit de jaarverslagen op te maken. Daarnaast baat Vivaqua ook de RWZI Brussel-Zuid uit. De saneringsinfrastructuur wordt voor de Vlaamse gemeenten afgeschreven over 30 jaar.
- Samengevat:

Boekjaar	Bedrijfsresultaat volgens Rapporterings-instrument (€)	Reserves (€)	Uitgekeerd aan Sint-Pieters-Leeuw (€)	Uitgekeerd aan Zaventem (€)
2008	-2.386.418	281.917	125.993	61.000
2009	755.464	954.553	125.514	61.000
2010	857.574	956.845	126.807	61.000
2011	885.759	885.759	126.600	61.000
Totaal		3.079.074	906.456	2.824.000

Vivaqua geeft zoals de andere rioolbeheerders aan de reserves aan te leggen met het oog op toekomstige hogere saneringsuitgaven.

Gemeente	Gebruiksrecht	Eigendomsrecht	Reserves (€)
Drogenbos		X	506.578,66
Kraainem		X	61.236,05
Linkebeek		X	27.558,19
Sint-Pieters-Leeuw	X		1.161.339,27
Wezembeek-Oppeem		X	671.603,39
Zaventem	X		650.758,54

Samenvatting

Vivaqua is een gedeeltelijk solidaire rioolbeheerder, omdat negatieve saldo's worden bijgepast. Zaventem ontving reeds een bedrag van 2.824.000 euro en er staat nog een schuld van 427.000 euro open. De kosten van de overgenomen lening van Sint-Pieters-Leeuw (ook gebruiksrecht) bedragen al 906.456 euro en op dit ogenblik weten wij niet wat hier het totale plaatje wordt. In beide gevallen gaat het analoog aan situaties bij hogere rioolbeheerders om gevallen waarin een gemeente met eigen middelen investeerde en hier thans, zonder dat ze er op voorhand rekening mee hield, voor wordt vergoed. Er waren eind 2011 over de zes gemeenten voor de periode 2011-2015 voor 8,3 miljoen euro projecten zonder subsidies gepland (20% jaarlijkse inkomsten).

2.7. Water-Link

Water-Link is het samenwerkingsverband tussen de watermaatschappijen TMVW en AWW. Water-link is het samenwerkingsverband tussen watermaatschappijen TMVW en AWW. Rio-link staat, als dochtermaatschappij van water-link en Aquafin, in voor de uitvoering van de saneringsactiviteiten in de vroegere rio-link gemeenten (de vennoten van AWW voor de sanering). De saneringsactiviteiten van de TMVW-vennoten worden binnen de entiteit AquaRio uitgevoerd.

2.7.1. AquaRio (TMVW) (49 gemeenten)

AquaRio is een intergemeentelijk samenwerkingsverband, met aparte rekeningen per gemeente, in de schoot van TMVW, dat startte in 2005. De gemeente kent gebruiksrecht en meestal ook eigendomsrecht toe aan TMVW.

Bij het verlenen van gebruiksrecht is er een forfaitaire vergoeding in cash, meer bepaald een vergoeding van 9 % van de economische waarde van het ingebrachte gebruiksrecht, ofwel gekapitaliseerd per legislatuur of in jaarlijkse schijven.

Bij de inbreng van eigendomsrechten wordt voorzien in een additionele cash-vergoeding voor de gemeenten, éénmalig of in schijven, op basis van de economische waarde van de saneringsinfrastructuur in de staat waarin die zich bevindt. Deze cash-vergoeding betreft de te recupereren BTW.

Bijpassing door de gemeenten (rapporteringsinstrument-veld 2.6): Kosten en opbrengsten werden door AquaRio per gemeente geraamd t.e.m. 2015. De regionale directiecomités stellen rollende zesjarenplannen op met een prefinancieringssysteem. Indien blijkt dat het geraamde budget onvoldoende is voor de te realiseren projecten, kunnen de gemeenten een bijdrage in de werkingskosten betalen (als het ware een door de gemeente terug te betalen annuïteit op een lening van AquaRio), wat dan in een afzonderlijke overeenkomst per gemeente dient opgenomen te worden. AquaRio heeft een prefinancieringsplan Riofin genaamd, dat een bedrag van 80 miljoen per jaar voor de deelnemende gemeenten (zuiveringsvennoten) beschikbaar stelt.

Resultaatverwerking: het batig saldo wordt op voorstel van de Raad van Bestuur en door een beslissing van de algemene vergadering overgedragen naar het volgend boekjaar, geboekt op rekening van de beschikbare reserve. De betaling van een dividend kan doch is niet voorzien in het business model van AquaRio.

- Bedrijfsresultaat rapporteringsinstrumenten: 2008: - 11 miljoen €, 2009: + 5,2 miljoen €, 2010: + 16,1 miljoen €.
- Jaarrekeningen: De verschillende divisies binnen TMVW zijn niet juridisch gescheiden, zodat er voor AquaRio geen officieel afzonderlijk jaarverslag is. TMVW in zijn geheel maakt geconsolideerd jaarlijks meer dan 10 miljoen euro winst. Voor wat TMVW in zijn analytische jaarrekeningen voor de zuiveringsdivisie weergeeft, geldt het volgende: de saneringsactiviteit bracht voor elk van de boekjaren telkens ruim 10 miljoen op, verminderd met 1,4 tot 1,5 miljoen euro voor de centrale diensten. Dit bedrag is telkens volledig in de reserves opgenomen, die na afloop van boekjaar 2011 bijna 54 miljoen bedragen. Dit betekent dat de andere activiteiten van TMVW jaarlijks maar voor twee tot drie miljoen tot de geconsolideerde winst bijdragen.
- De cijfers van de analytische resultatenrekening van de zuiveringsactiviteit corresponderen niet rechtstreeks met de rapporteringsinstrumenten om boekhoudkundige redenen. Zo telt men onder meer in de analytische rekening de nog te ontvangen facturen en de nog te ontvangen opbrengsten, terwijl ook sommige diensten, zoals aansluitingen, bij de ene gemeente niet en bij de andere gemeente wel afgeschreven worden en in men in het RI de daadwerkelijke kost gebruikt. Ook is het zo dat als een gemeente kiest voor een éénmalige uitkering zij minder ontvangt dan in het geval van jaarlijkse schijven. Dit verschil wordt ook als een financiële opbrengst geboekt. Kortom: op dit ogenblik is er door deze topics nog geen rechtstreeks verband tussen de resultatenrekening en de rapporteringsinstrumenten.

- Volgens AquaRio bedraagt het totaal van de verschuldigde gebruiks- en eigendomsvergoedingen tot op 2011 ruim 111 miljoen euro. Hiervan werd tot 2011 reeds 42,7 miljoen uitgekeerd. Een additionele 69,1 miljoen moet nog betaald worden tussen 2012 en de komende jaren.
- Per gemeente wordt een aparte rekening bijgehouden en alleen een jaarlijkse beheerskost van ongeveer 10 miljoen euro wordt solidair gehouden. Volgens de jaarverslagen van 2008, 2009, 2010 en 2011 werden de overschotten altijd al gereserveerd en werd er dus nog niet overgegaan tot het uitkeren van dividenden aan de aandeelhouders (zuiveringsvennoten). Volgens AquaRio werden ook in het vroegere verleden geen dividenden uitgekeerd aan de zuiveringsvennoten.
- Samengevat volgens AquaRio:

Boekjaar	Bedrijfs- resultaat volgens Jaarverslag (€)	Reserves (€)	Dividenden (€)	Uitgekeerde gebruiks- vergoedingen (€)	Uitgekeerde eigendoms- vergoedingen (€)
2005	1.821.375,98	1.821.375,98	0	733.932	-
2006	5.478.313,73	5.478.313,73	0	1.033.111	7.062.752
2007	10.453.079,96	10.453.079,96	0	1.191.564	887.755
2008	8.598.909,00	8.598.909,00	0	1.263.403	704.821
2009	8.946.651,00	8.946.651,00	0	1.436.325	20.995.080
2010	8.504.981,00	8.504.981,00	0	1.436.325	2.551.497
2011	10.080.414,88	10.080.414,88	0	1.436.325	1.932.304
Totaal	53.883.725,55	53.883.725,55	-	8.530.985,00	34.134.209,00

- De globaal sinds de opstart aangelegde reserves bedragen 53,9 miljoen euro per 31 december 2011. AquaRio verduidelijkt dat deze reserves niet beschikbaar zijn als cash reserve, daar ze gebruikt zijn als een deel van de financiering van de omvangrijke investeringen. Deze investeringen leiden ook tot beduidende financiële kosten, als gevolg van de externe financiering.
- Gevraagd naar de strategie op korte en middellange termijn inzake al dan niet toenemende boekhoudkundige reserves stelt AquaRio dat:
 - de aanwezige cash-reserves reeds werden uitgegeven. AquaRio investeerde sinds 2005 reeds 277 miljoen euro, waarbij 30,3 miljoen subsidies werden ontvangen.
 - het businessplan ook de komende jaren positieve resultaten verwacht, nodig om de vermelde auto-financiering – via aanleg van reserves – mogelijk te maken. Dividenden zullen dus hoogstwaarschijnlijk niet uitgekeerd worden. De huidige planning gaat uit van 15 tot 25 % subsidies tegenover de geplande uitgaven, die voor de eerstkomende drie jaar telkens ongeveer 100 miljoen bedragen.

Detail per gemeente volgens AquaRio (eind 2011):

Gemeente				
	Gebruiks-recht	Eigendoms-recht	Vergoeding voor infrastructuur overname (reeds uitgekeerd) (€)	Nog uit te keren aan de gemeente-vennoten na 2011 (€)
Affligem	x	x	1.037.720,00	290.070,00
Asse	x	x	1.386.409,00	4.241.922,00
Beersel	x	x	2.949.433,00	1.020.984,00
Blankenberge	x	x	1.185.872,00	3.892.080,00
Brakel	x	x	344.171,00	1.043.334,00
Brugge	x	x	2.510.166,00	5.060.996,00
Buggenhout	x	x	526.768,00	1.701.960,00
Damme	x	x	122.777,00	680.040,00
De Haan	x	x	1.075.606,00	3.534.180,00
Deinze	x		67.473,00	275.346,00
De Pinte	x	x	430.598,00	1.873.200,00
Destelbergen	x	x	364.998,00	1.981.812,00
Dilbeek	x	x	5.298.873,00	1.250.478,00
Erpe-Mere	x	x	1.584.777,00	455.706,00
Gavere	x		61.271,00	271.271,00
Gent	x		2.574.915,00	8.368.733,00
Halle	x		299.514,00	1.013.802,00
Horebeke	x		11.494,00	57.852,00
Kluisbergen	x		36.625,00	199.446,00
Knesselare	x	x	483.808,00	230.004,00
Kruishoutem	x		89.292,00	147.384,00
Lebbeke	x	x	396.769,00	1.836.150,00
Lede	x	x	560.775,00	1.728.738,00
Liedekerke	x	x	1.243.568,00	351.864,00
Lierde	x	x	427.339,00	155.604,00
Lovendegem	x	x	198.444,00	1.132.452,00
Maarkedal	x	x	225.806,00	187.740,00
Machelen	x	x	512.577,00	2.491.818,00
Melle	x	x	380.898,00	1.526.136,00
Middelkerke	x		230.538,00	774.114,00
Nazareth	x		52.870,00	333.984,00
Nevele	x		65.821,00	296.562,00
Oostende	x	x	7.614.760,00	2.422.782,00
Oosterzele	x	x	316.650,00	1.010.964,00
Opwijk	x		72.989,00	308.622,00
Ronse	x	x	784.975,00	2.670.786,00
Ruislede	x		29.502,00	141.282,00
Sint-Lievens-Houtem	x	x	839.991,00	345.060,00
Sint-Martens-Latem	x	x	849.439,00	294.174,00
Ternat	x	x	1.248.937,00	430.344,00
Wichelen	x	x	430.391,00	818.046,00

Wortegem-Petegem	x		38.416,00	141.252,00
Zelzate	x	x	1.144.038,00	374.790,00
Zingem	x		31.900,00	158.928,00
Zomergem	x	x	410.617,00	215.610,00
Zottegem	x	x	1.068.980,00	618.474,00
Zuienkerke	x		24.600,00	159.324,00
Zulte	x	x	972.345,00	388.152,00
Zwalm	x		48.699,00	165.318,00
Totaal			42.655.194	69.069.070

Samenvatting

AquaRio is de rioolbeheer-divisie van TMVW (thans deel van Water-Link). AquaRio heeft een financieringssysteem voor de gemeenten om bovenop de investerings- en exploitatiebudgetten ook uit hun algemene middelen te investeren. Tot op heden (2005-2011) werd er echter al meer dan 42 miljoen euro aan de partners uitgekeerd. Daarnaast moet er ook nog 69 miljoen euro aan de gemeenten betaald worden omwille van afgestane rechten. Er wordt ongeveer 100 miljoen per jaar aan niet-gesubsidieerde projecten gepland (200% van de jaarlijkse inkomsten).

2.7.2. rio-link (AWW) (13 gemeenten)

De gemeente kent het gebruiksrecht toe aan AWW, zonder hiervoor vergoeding te ontvangen. Uitzondering is de stad Antwerpen die vanaf 2 maart 2010 jaarlijks 5% van de gemeentelijke saneringsbijdrage en vergoeding ontvangt. Dit komt overeen met één tot anderhalf miljoen euro per jaar. Om een geleidelijke verhoging van het investeringsritme toe te laten en ook om dit te betalen heeft rio-link bij de heronderhandeling van het contract in 2010 met de stad Antwerpen ook het bijdragetarief opgetrokken. Gemeenten die het financieel moeilijk hebben kunnen ook een bijkomende overeenkomst gemeente – AWW - Aquafin sluiten waarin dan via een design-build-and-finance-model Aquafin bij de aanvang voorfinanciert en AWW in 15 jaar afbetaalt en daarna eigenaar wordt. Alle nieuwe infrastructuur wordt eigendom van AWW, maar kan op elk moment door de gemeente opgevraagd worden.

- Bedrijfsresultaat rapporteringsinstrumenten: 2008: + 11 miljoen euro, 2009: + 2,4 miljoen euro en 2010: + 14,4 miljoen euro. Rio-link kent directe afboeking van de uitgaven, zodat als er een tekort is voor het uitvoeren van de rioleringsactiviteit, de gemeente moet bijpassen. In het geval van een overschot, wordt dit overschot gereserveerd op de rekening voorbehouden voor de gemeente. Of nog: overschotten in een bepaald jaar worden overgedragen naar het volgende jaar (balansrekening). Volgens rio-link bedroeg het globale overschot eind 2011 voor alle gemeenten samen 16,4 miljoen euro. Op deze overschotten kent rio-link een rente toe, dewelke beschikbaar blijft binnen het budget van de gemeente.

- Jaarverslagen : In het jaarverslag van AWW boekt rio-link een globaal nulresultaat, zodat hier geen financieel zicht op de saneringsactiviteit op zichzelf meer is. In principe blijft de werking van rio-link onafhankelijk van het werkingsresultaat van AWW. De ogenblikkelijke balans van rio-link verschilt van deze achteraf omdat investeringen bij oplevering direct in rekening worden genomen, en er vooraf gelden voor 'werken in uitvoering' op de balans staan, terwijl dit toch geen echte reserves zijn.
- Samengevat zag de toestand er volgens rio-link als volgt uit:

Boekjaar	Bedrijfsresultaat volgens Rapporteringsinstrument (€)	Naar reserves (totaal) (€)
2004		1.001.152,00
2005		2.274.852,00
2006		-447.489,00
2007		1.042.376,00
2008	11.008.264	11.336.342,00
2009	2.412.115	2.921.501,00
2010	14.359.739	1.756.580,00
2011	10.677.516	-3.500.065,00
Totaal		16.385.249,00

- En uitgesplitst per gemeente eind 2011:

Gemeente	Reserve (€)
Aartselaar	1.191.907,00
Antwerpen	5.611.787,00
Boechout	184.611,00
Brasschaat	2.787.145,00
Edegem	1.724.733,00
Hemiksem	432.009,00
Hove	448.381,00
Kalmthout	524.720,00
Kapellen	1.290.265,00
Kontich	-79.608,00
Mortsel	2.137.548,00
Ranst	-125.717,00
Schoten	257.468,00
Kallo (Beveren)	-

Voor de volgende jaren voorziet rio-link in een prognose via een tussentijdse daling tot 3,2 miljoen een reserve op eind 2015 van 7,1 miljoen euro.

Samenvatting

Rio-link is de rioolbeheerder van AWW (thans deel van Water-Link). Doordat er relatief veel inkomsten zijn, kunnen de investeringen rechtstreeks betaald worden. Anderzijds is rio-link ook niet bezwaard met de uitgaven om toetredingsgelden of dividenden aan de deelnemende gemeenten te betalen, zodat er belangrijke extra cash-flow ter beschikking is. rio-link blijft wel bezwaard met een jaarlijkse 'gebruiksvergoeding' (in 2011 ruim één miljoen euro) aan Antwerpen. rio-link voorziet in haar planning tot 2015 voor 185 miljoen investeringen, waarvoor op 20 miljoen euro subsidies wordt gerekend. Dit betekent dat ongeveer 100% van de jaarlijkse saneringsinkomsten op basis van 2011 worden voorzien voor niet-gesubsidieerde investeringen. Daarnaast voorziet men een verhoging van de saneringsinkomsten over 2013 met 50 % ten opzichte van 2012, door stijging van de tarieven.

3. Samenvatting

Het landschap van het rioolbeheer in Vlaanderen is erg divers. Van de 308 gemeenten opereren er 116 in 2011 nog zelfstandig, 44 hiervan hebben rechtstreeks of onrechtstreeks, via De Watergroep, een lopende afspraak met Aquafin. Daarnaast heeft het intergemeentelijk samenwerkingsverband van De Watergroep, RioP een engagement met Aquafin evenals Water-Link, alles bij elkaar 76 gemeenten. Aquafin werkt dus rechtstreeks in 120 van de 308 gemeenten aan de lokale sanering. Ook Infrax is een grote speler met de samenwerkingsverbanden Inter-aqua, Infrax West, Riobra (samen 79 solidair werkende gemeenten) en IVEG (3 gemeenten). Een vierde speler is Pidpa met het solidaire samenwerkingsverband van HidroRio (19 gemeenten) en HidroSan en HidroGem (samen 6 gemeenten). Aanvullend hebben we nog Vivaqua (6 gemeenten) dat rond Brussel werkt en IWVA (3 gemeenten). Alle samenwerkingsverbanden samen ontvangen 63 % van de gemeentelijke saneringsbijdrage.

Vanzelfsprekend zorgt het uitbesteden van het rioolbeheer voor synergie en verlichting voor de organisatie van een gemeente- of stadsbestuur. Door het uitbetalen van een vergoeding voor de riolen (gebruiksrechts- of eigendomsoverdracht), onder de vorm van eenmalige en/of terugkerende cash-vergoedingen en dividenden, onttrekt men echter ook geld aan de sanering om dit toe te voegen aan de algemene middelen van de gemeente. Dit geld is een compensatie voor uitgaven die de gemeenten deden vroeger dan 2005 met eigen middelen, en waarvoor zij destijds geen vergoeding konden verwachten. Bovendien geeft men de gemeente de indruk dat de rioolbeheerder een soort melkkoe is, in plaats van te duiden op de aanzienlijke tekorten. De aanwending van de uitgekeerde middelen is zeer onduidelijk. Waarschijnlijk vloeien ze niet terug naar de saneringsactiviteiten en gaan ze dus in tegen het Decreet betreffende water bestemd voor menselijke aanwending dat luidt in artikel 16bis §3: “De bijdrage voor de sanering op gemeentelijk vlak is bestemd voor de financiering van de gemeentelijke saneringsverplichting.”.

De uitbetaling van de vergoedingen en uitkeringen gebeurt om volgende redenen:

- Voor het ingebrachte gebruiksrecht: AquaRio (eenmalig), IWVA, rio-link (Antwerpen), Vivaqua (Zaventem en Sint-Pieters-Leeuw);
- Voor de aankoop van de saneringsinfrastructuur: AquaRio, HidroGem, HidroRio, Inter-aqua, IVEG, Infrax West, Rio-P;
- Om winsten of vergoedingen voor het ingebracht (roerend of onroerend) kapitaal uit te keren aan de gemeenten-vennoten: HidroRio, Inter-aqua, Infrax West, Riobra.

In het totaal werd er zo reeds meer dan 260 miljoen euro aan de deelnemende gemeenten uitbetaald en is door de rioolbeheerders naar de toekomst toe reeds meer dan 78 miljoen toegezegd als éénmalige uitkering. Daarnaast is contractueel vastgelegd dat de stad Antwerpen jaarlijks minimaal 1,1 miljoen euro (5% van de gemeentelijke saneringsbijdrage) zal ontvangen.. Dit staat los van de toekomstige winstuitkeringen en dividenden bij de andere samenwerkingsverbanden.

Daarnaast hebben de verschillende rioolbeheerders aanzienlijke boekhoudkundige reserves opgebouwd van in het totaal ruim 112 miljoen euro. Aldus creëert men naast een investeringsachterstand ook een situatie waarbij men meer bijdragen en vergoedingen int dan men kan aanwenden voor de uitbouw van de saneringsinfrastructuur. Gevolg van deze werkwijze is een systematische onder-exploitatie en onder-investering in de gemeentelijke sanering. Net voor de gemeentelijke sanering is aangetoond dat er substantiële tekorten dreigen in de toekomst. Daarnaast kan dit ook op middellange termijn, indien deze trend zich voortzet, voor een verhitte aannemersmarkt zorgen.

Door het uitkeren van allerlei vergoedingen en de verschillende (al dan niet solidaire) formules hebben de verschillende rioolbeheerders aan onderling opbod gedaan, terwijl het onduidelijk is of de kennisdeling en synergie winst hierbij voorop stonden.

In de hiernavolgende tabel is eveneens een schatting gemaakt van de toekomstige jaarlijkse uitkeringen. Hierbij valt het op te merken dat het bij Infrax dividenden betreft ; bij IWVA, Vivaqua en Rio-link (Antwerpen) gebruiksvergoedingen en bij HidroRio en Aquario uitgestelde eigendomsvergoedingen. Hierbij is abstractie gemaakt van nieuwe vennoten die eventuele gebruiks- en of eigendomsvergoedingen zouden ontvangen.

Vervolgens werden ook op kaart aangegeven wat de toestand is eind 2011 met betrekking tot de ontvangen vergoedingen per gemeente en per inwoner.

SAMENVATTENDE TABEL (€)

	Financiële data	Totaal Bedrijfs- resultaat	Sanerings- bijdragen 2011	Uitgekeerde vergoedingen 2005-2011	Nog uit te keren	Reserve toestand eind 2011	Gemiddelde jaarlijkse uitkeringen ¹⁶
Gemeente (1.220.547)	Gemiddeld resultaat ¹⁷	261.980	904.796	261.980			
Infrac West (8.619.591)	Jaarverslag	1.516.105	8.540.167	45.193.744	1.588.441	734.105	+/- 300.000
Inter-aqua ¹⁸ (33.679.892)	Jaarverslag	24.556.172	32.433.202	112.637.256	3.399.835	3.778.242	+/- 3.000.000
IVEG (1.815.350)	Jaarverslag	1.500.758	1.694.767	1.890.645	8.848	1.278.758	+/- 70.000
Riobra ¹⁹ (10.267.851)	Jaarverslag	5.195.614	10.029.831	3.157.261	0	2.009.138	+/- 600.000
IWVA ¹⁹ (2.018.647) Cash-flow	Rapportering	4.816.369	1.861.127	3.053.061	0	4.816.369	+/- 400.000
HidroGem (766.823)	Jaarverslag	860.102	753.519	700.000	0	1.002.793	0
HidroRio ¹⁹ (14.473.671)	Jaarverslag	11.266.875	14.256.467	30.971.065	4.390.316	10.844.521	+/- 700.000
HidroSan (4.068.162)	Rapportering	0	3.377.673	0	0	5.620.742 ¹⁹	0
Rio-P (10.970.620)	Jaarverslag	9.209.059	7.669.139	16.258.521	0	9.209.059	0
Vivaqua ²⁰ (4.297.080)	Rapportering	n.v.t. ²⁰	4.276.300	3.730.456	187.600 ²¹	3.079.071	+/- 180.000
AquaRio ¹⁹ (53.016.097)	Jaarverslag	53.883.726	51.484.976	42.665.194	69.069.070	53.883.726	+/- 7.000.000
rio-link ¹⁹ (35.687.879)	Rapportering	16.385.249	32.383.480	0	1.000.000 ¹⁷	16.385.249	+/- 1.100.000
Totaal		129.190.029	168.760.648	260.257.204	78.456.510	112.641.773	+/-13.350.000

¹⁶ Totale gemiddelde jaarlijkse uitkering aan de gemeentevennoten op basis van het verleden.

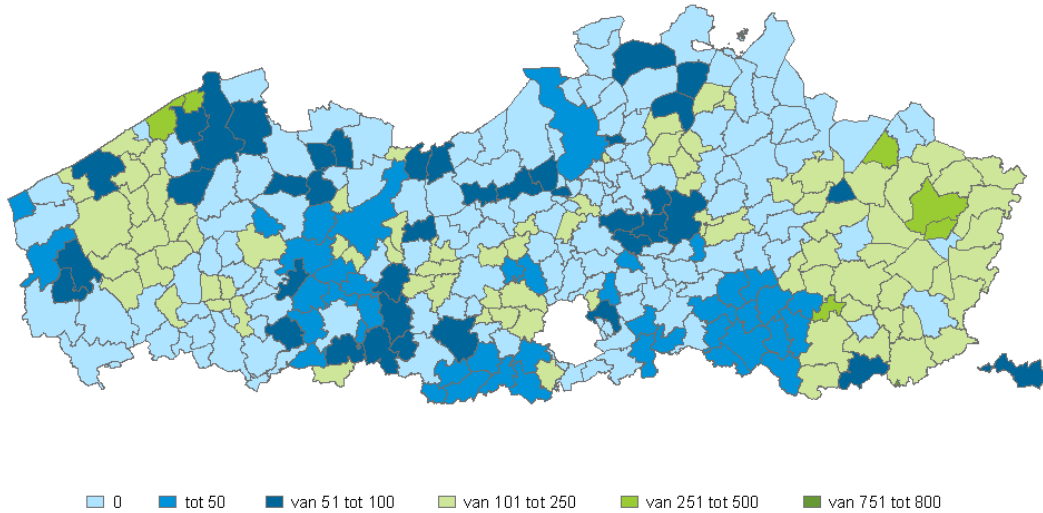
¹⁷ Som van de gemiddelde boekhoudkundige resultaten van de drie laatste jaren, waarbij we kunnen noteren dat de 116 zelfstandige gemeenten gezamenlijk 37% van de totale doorgestorte bijdragen en vergoedingen ontvangen.

¹⁸ Was al actief voor 2008, zodat het totaal verschilt van de som van de drie voorgaande kolommen.

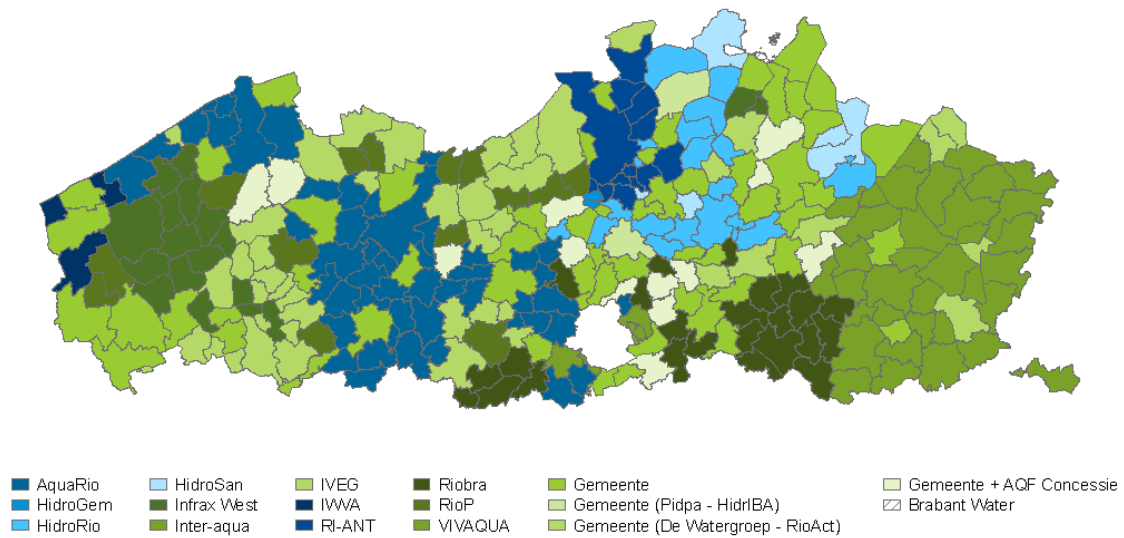
¹⁹ Detailopname eind 2011 van de totaal opgebouwde reserves van de partners.

²⁰ Omdat Vivaqua per gemeente het batig saldo reserveert en het negatief saldo bijpast, is er geen sprake van een werkelijk jaarlijks uitbatingsresultaat.

Uitgekeerd per inwoner (tot 2011)

Rioolbeheerder per gemeente (in 2011)

Uitgekeerd per gemeente (tot 2011)

